

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งมีวิธีการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากคำรา หนังสือเอกสาร

2. การวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยใช้แบบสอบถามให้ผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากร ที่ศึกษาเป็นผู้ตอบ

โดยจะทำการศึกษาดตามระเบียบวิธีดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การทดสอบแบบสอบถาม
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไปทั้งชายและหญิง ในจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีจำนวน 50,776 คน (ข้อมูลจากสำนักงานสถิติ จังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2543) ประชากรได้กระจายอยู่ในเขตต่าง ๆ ของ 5 อำเภอ กับอีก 1 กิ่งอำเภอ

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การคำนวณหากกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ (Sample Size) ได้มาโดยวิธีการคำนวณจากสูตรต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 38)

$$n = \frac{P(1-P)}{\frac{c^2}{Z^2} + \frac{P(1-P)}{N}}$$

เมื่อ	n	แทนจำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง
	P	แทนสัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยกำหนดจะสุ่ม (.5)
	Z	แทนระดับความมั่นใจที่ผู้วิจัยกำหนดใช้มีค่าเท่ากับ 1.96 ที่ระดับความมั่นใจ 95 %
	e	แทนสัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ (.05)
	N	แทนจำนวนประชากร

เมื่อแทนสูตร

$$n = \frac{(.5) \cdot (1-.5)}{\frac{(.05)^2}{(1.96)^2} + \frac{(.5) \cdot (1-.5)}{50776}}$$

$$n = \frac{.25}{\frac{.0025}{3.84} + \frac{.25}{50776}}$$

$$n = \frac{.25}{0.000651 + 0.0000049}$$

$$n = \frac{.25}{.0006559}$$

$$n = 381.15$$

$$n = 381$$

จากการแทนค่าสูตรจะคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 381 คน

การสุ่มเลือกตัวอย่างจาก 5 อำเภอ กับ 1 กิ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอบางพลี อำเภอบางบ่อ อำเภอเมือง อำเภอพระสมุทรเจดีย์ อำเภอพระประแดง และกิ่งอำเภอบางเสาธง ได้อาศัยข้อมูลจำนวนประชากรของจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2543 โดยเก็บจากทุกอำเภอโดยการเทียบสัดส่วนได้ผลดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1
แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนผู้สูงอายุ	ชาย	หญิง	รวม	เทียบหาสัดส่วน
1. อำเภอเมือง	8665	11644	20309	152
2. อำเภอบางบ่อ	2623	3311	5934	45
3. อำเภอบางพลี	3095	4135	7230	54
4. อำเภอพระประแดง	4536	6365	10901	82
5. อำเภอพระสมุทรเจดีย์	1623	2314	3937	29
6. กิ่งอำเภอบางเสาธง	1054	1411	2465	19
รวม	21596	29180	50776	381

สำหรับการลงเก็บข้อมูลในระดับสนาม ใช้หลักการสุ่มตัวอย่างแบบ Cluster Random Sampling โดยพิจารณาจากจำนวนประชากรผู้สูงอายุ ในแต่ละอำเภอตามเกณฑ์ .05 โดยการเทียบหาสัดส่วน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามใช้การสอบถามด้วยตนเอง โดยใช้แบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) โดยพิจารณาจากจำนวนประชากร และแบ่งแจกตามอำเภอที่สุ่มเลือกโดยแจกทุกอำเภอ มีผู้ช่วยในการเก็บแบบสอบถาม ใช้การเดินทางสัมภาษณ์ผู้สูงอายุตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น สวนสาธารณะ วัด ศูนย์บริการผู้สูงอายุ ชมรม ตลาด บ้านเรือน โรงพยาบาล ฯลฯ โดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม แล้วผู้เก็บแบบสอบถามเป็นผู้บันทึกโดยผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจำนวน 400 ชุด ได้แบบสอบถามกลับมาจำนวน 381 ชุด มีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จำนวน 30 ชุด เหลือแบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ 351 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.12 ของจำนวนตัวอย่างที่คำนวณได้

กิจกรรมที่ไม่เคยทำ / น้อย มีระดับคะแนน 1 คะแนน
 ส่วนที่ 6 แบบวัดการได้รับการสนับสนุนทางสังคม มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัย 4 ด้าน
 อารมณ์และสังคม ด้านการยอมรับและเห็นคุณค่า ด้านการเกื้อหนุนข้อมูลข่าวสาร จำนวน 16 ข้อ
 มาตรวจวัดใช้แบบเลือกตอบข้อใดข้อหนึ่ง

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ / มาก มีระดับคะแนน 3 คะแนน

กิจกรรมที่ทำเป็นบางครั้ง / ปานกลาง มีระดับคะแนน 2 คะแนน

กิจกรรมที่ไม่เคยทำ / น้อย มีระดับคะแนน 1 คะแนน

3.4 การทดสอบแบบสอบถาม

เมื่อผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามและแบบวัดเรียบร้อยแล้ว ได้ทำการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ใน
 การวิจัยครั้งนี้กับผู้สูงอายุของสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุบ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี จึงไม่ใช้กลุ่ม
 ผู้สูงอายุที่ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน แล้วนำผลที่ได้มาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น
 (Reliability) ข้อความใดที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับข้อความอื่น ๆ คำ ผู้วิจัยได้ตัดข้อความนั้นออก
 หลังจากการเก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้ทดสอบค่าความเชื่อมั่นอีกครั้ง ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่น
 ทั้ง 2 ครั้งมีดังนี้

การทดสอบค่าความเชื่อมั่น

	ค่าความเชื่อมั่น ในการ pre-test	ค่าความเชื่อมั่นใน การเก็บข้อมูลจริง
1. การยอมรับภาวะถดถอย	.8600	.8823
2. สัมพันธภาพระหว่างบุคคลด้านครอบครัว	.8540	.8421
สัมพันธภาพระหว่างบุคคลด้านเพื่อนและเพื่อนบ้าน	.6983	.8671
สัมพันธภาพระหว่างบุคคลด้านชุมชน	.4924	.8078
3. การได้รับการตอบสนองความต้องการด้านเศรษฐกิจ	.7033	.8119
การได้รับการตอบสนองความต้องการด้านที่อยู่อาศัย	.9419	.8034
การได้รับการตอบสนองความต้องการด้านความรักความอบอุ่น	.8299	.9008
การได้รับการตอบสนองความต้องการด้านการงาน	.8235	.8527
การได้รับการตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพอนามัย	.5549	.7972
การได้รับการตอบสนองความต้องการด้านการลดการพึ่งพาผู้อื่น	.7497	.9168

	ค่าความเชื่อมั่น ในการ pre-test	ค่าความเชื่อมั่นใน การเก็บข้อมูลจริง
4. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านปัจจัย 4	.9267	.8921
การได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์และสังคม	.3756	.8520
การได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านการยอมรับและเห็นคุณค่า	.8211	.8884
การได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านการเกื้อหนุนข้อมูลข่าวสาร	.8511	.8970

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ประมวลผลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC (Statistical Package for the Social Science) โดยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา แสดงว่าร้อยละและค่าเฉลี่ย (Percentage and men) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
2. การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ (Correlation Coefficient)
3. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม